

общества, школы, внешкольных заведений, других социальных институтов), а также необходимостью воплощения в реальную практику личностно-ориентированной системы воспитания личности.

Осуществлен анализ содержательного наполнения учебных программ профессиональной подготовки студентов – будущих учителей начальной школы, который засвидетельствовал, отображен в них всех смысловых сегментов необходимых для формирования системы знаний, учений и навыков организации досуга учеников. В то же время выявлено доминирующим в ходе профессиональной подготовки есть формирование компетентностей когнитивного характера, направленных на общую осведомленность студентов с досугом, его сущностными характеристиками, основными видами досуга младших школьников.

Ключевые слова: досуг, досуговая деятельность младших школьников, содержательный потенциал учебных дисциплин, подготовка будущих учителей начальной школы к организации досуговой деятельности.

Olga Honcharuk. THE CONTENT POTENTIAL OF EDUCATIONAL DISCIPLINES OF VOCATIONAL TRAINING OF FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHERS FOR THE ORGANIZATION OF LEISURE TIME FOR SCHOOLCHILDREN. The article analyzes the content potential of educational disciplines for professional training of future primary school teachers for organization of leisure time for junior schoolchildren. The leisure time of junior schoolchildren is considered to be the activity of a child in his/her free time, which is chosen by one's own interests and inclinations, which brings moral satisfaction and in which one can approve as personality.

The training of future primary school teachers for the organization of leisure time for junior schoolchildren is considered as a purposeful process of forming the system of general and professional competencies of students for organizing different kinds of leisure activities of children, which are based on their age, desires and interests. It is noted that the content of the preparation of future primary school teachers for the organization of leisure time of children depends on many factors (the needs of society, school, extracurricular institutions and other social institutions) and, also, on the necessity to implement a person-oriented system of personality education into real practice.

There was carried out the analysis of content of the educational programs, of professional training of students – future teachers of primary school, which testified the reflection in them of all semantic segments, which are necessary for the formation of a system of knowledge, skills and exercises of organization leisure time for children. At the same time, it is revealed that the formation of competencies of a cognitive nature, which are directed at the general students' knowledge of leisure time, its essential characteristics, basic types of leisure activities for junior schoolchildren is the dominant aspect of professional training.

Key words: leisure time, leisure activity of junior schoolchildren, content potential of educational disciplines, preparation of future teachers of primary school for organization of leisure activities.

Стаття надійшла до редколегії 06.12.2017р.

УДК 378.091.212

Оксана Дурманенко

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки (Луцьк)

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДО МОНІТОРИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті розкривається роль моніторингу у професійній діяльності, аналізуються теоретичні основи моніторингової діяльності майбутнього фахівця, визначаються особливості моніторингової діяльності педагогів у професійній діяльності.

Визначається поняття моніторингової компетентності викладачів вищої школи як суб'єктів моніторингу; окреслюються завдання формування психологічної готовності майбутніх педагогів до моніторингової діяльності; аналізуються моніторингові вміння суб'єктів моніторингу.

Обґрунтовуються умови ефективного підготовки майбутніх педагогів до моніторингової діяльності: оволодіння досвідом моніторингової діяльності; забезпечення суб'єктів моніторингової діяльності змістово-процесуальним інструментарієм та інформаційно-методичним оснащенням; системний аналіз суб'єктами моніторингової діяльності результатів моніторингу, оцінка та коригування результатів задля їх оптимізації.

Запропоновано програму постійно діючого навчально-методичного семінару «Формування моніторингової компетентності викладачів і студентів», мета якого - розвиток у суб'єктів моніторингової діяльності готовності до здійснення моніторингу, підвищення рівня їх моніторингової компетентності, активізація самоосвітньої діяльності.

Ключові слова: моніторинг, суб'єкт моніторингу, моніторингова діяльність педагога, моніторингова компетентність, готовність до моніторингової діяльності, моніторингові вміння.

Постановка проблеми. В нових умовах українського державотворення пріоритетними є гуманістичні напрями розвитку вищої освіти. “Вища освіта

спрямована на забезпечення фундаментальної підготовки фахівців, на формування інтелектуального потенціалу нації та всебічний розвиток особистості як найвищої цінності суспільства...» зазначається в Державній національній програмі “Освіта” (Україна ХХІ століття) [4]. Вирішення цього непростого завдання насамперед залежить від педагогів, якості їх підготовки до професійної діяльності в дошкільних закладах, закладах середньої та вищої освіти. В цьому контексті важливою є проблема пошуку модифікованих змісту, форм і методів, інноваційних технологій професійної підготовки майбутніх вихователів дошкільних закладів, учителів початкової школи, педагогічних працівників середньої та вищої школи.

Аналіз науково-методичних джерел, практики діяльності освітніх закладів свідчить про те, що важливою складовою професійної діяльності сучасних педагогів є моніторингова діяльність. Саме ефективно проведений моніторинг дає інформацію про реальний стан і рівень організації педагогічної діяльності, про допущені помилки, про напрями їх усунення. Лише в процесі системного здійснення моніторингу педагоги можуть не лише і не стільки діагностувати реальний стан своєї діяльності, скільки розробити чітку програму коригування її результатів, програму особистісного самовдосконалення та професійного зростання. З огляду на це надзвичайної *актуальності* набуває проблема моніторингової освіченості педагогічних працівників, а відтак підготовка майбутніх педагогів до моніторингової діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання професійної підготовки майбутніх фахівців до педагогічної діяльності досліджувались різними вченими (А. Алексюк, І. Бех, О. Бодальов, І. Зязюн, Б. Красовський, А. Маркова, І. Підласий, О. Пехота, С. Сисоєва та ін.). Так, А. Алексюк вищу педагогічну освіту визначає як фундаментальну наукову, загально культурну і практичну підготовку фахівців [1, С.248]. У свою чергу, І.Зязюн мету педагогічної освіти вбачає у формуванні образу й осягнення смислу професії вчителя як триєдності духовного, соціального й професійного. Метою вищої педагогічної школи є професійне виховання вчителя, яке є багатовимірним і поліфункціональним явищем, що включає духовне становлення як активне внутрішнє прагнення до істини, добра, краси, осмислення цілісного світу; формування педагогічної культури; гармонійний розвиток емоційних, інтелектуальних, вольових, етичних і естетичних якостей [7, С.111].

Різні аспекти формування професійної компетентності майбутніх учителів досліджені І. Букреєвою, А.Кириловим, А. Хуторським, Г. Монастирною та ін., питання педагогічної творчості вчителя відображені в наукових працях В.Кан-Калика, Н.Мартишиної, С.Сисоєвої та ін.

Таким чином, аналіз різних наукових джерел свідчить про увагу науковців до проблеми професійної підготовки майбутніх педагогів. Однак, недостатньо дослідженим, на нашу думку, є аспект моніторингової підготовки майбутніх педагогів у системі їх професійної підготовки. А відтак, *метою* статті є аналіз змісту, методів і умов підготовки майбутніх педагогів до моніторингової діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Основою сучасного моніторингу слід уважати вимоги Національної доктрини розвитку освіти України у ХХІ столітті щодо створення системи моніторингу освітнього процесу та ефективності управління освітою, визнання освіти стратегічним ресурсом поліпшення добробуту людей, забезпеченості національних інтересів, зміцнення авторитету і конкурентноспроможності держави на міжнародній арені; вимоги державних документів, урядових актів щодо системи реформування, вдосконалення змісту, форм організації, високих технологій та освітніх послуг. Засадами сучасних моніторингових досліджень у галузі освіти і виховання є точні масові педагогічні вимірювання, пов’язані з об’єктивним оцінюванням досягнутого учнями та студентами рівня вихованості і навченості та встановленням його відповідності державним стандартам [10].

Аналіз наукових джерел свідчить про те, що сьогодні моніторинг вивчається різними науками та використовується в багатьох сферах практичної діяльності. Різні галузі науки

поняття моніторингу, розкриваючи специфіку об'єкта наукового дослідження, характеризують спільною діагностично-контролюючою спрямованістю[6]. У нашому дослідженні моніторинг тлумачиться як процес, який полягає у визначенні реального рівня організації освітнього процесу в певному закладі (дошкільному, позашкільному, в загальноосвітній школі, в закладах вищої освіти) шляхом неперервного спостереження, а також у виявленні результатів (їх динаміки) та розробки коригувальної програми задля його оптимізації.

Оскільки педагогічна діяльність є поліфункціональною (освітня, виховна, розвивальна), то організовуючи моніторинг якості освітнього процесу, педагог має ставити завдання створити модель об'єкта оцінювання – стандарту – модельного подання ідеалу об'єкта, в якому зібрані всі унормовані вимоги до його цілей, завдань, структури, діяльності, продуктів цієї діяльності тощо [3, С.14-21].

У контексті нашого дослідження специфічним є визначення суб'єкту моніторингу. Суб'єкти моніторингу – це особи (група осіб, організацій тощо), яким належить активна роль у процесі моніторингових досліджень. Нами актуалізовано положення про те, що суб'єктами моніторингу організації освітнього процесу в тому чи іншому закладі є самі суб'єкти організації цього процесу.

Практична реалізація завдань моніторингу якості освітнього процесу (навчального, виховного) тим чи іншим закладом освіти здійснюється зазвичай на декількох рівнях. Так, наприклад, у вищій школі на університетському, факультетському та кафедральному рівнях, а також на рівні студентського самоврядування; у загальноосвітній школі – на рівні школи, предметного методичного об'єднання, батьківського активу тощо.

Незалежно від рівня моніторингу, ефективність і результативність його проведення залежить від компетентності суб'єктів моніторингу. Учена А. Байдацька вводить поняття «моніторингова компетентність викладачів», яке трактує як забезпечення їх теоретичної і методичної готовності до впровадження моніторингу в навчально-виховний процес. Далі вона зазначає, що сучасний моніторинг покликаний виявити не просто знання, уміння і навички, а рівень сформованості компетенцій особистості [2, С.123]. На нашу думку, це визначення є застосовним не лише для викладачів закладів вищої освіти, а й для інших педагогічних працівників.

А. Денисенко наголошує на необхідності формування психологічної готовності до моніторингової діяльності, певної сукупності спеціальних знань і умінь, а також відповідних особистісних якостей педагога [5]. Так, під моніторинговою компетентністю педагога вищого навчального закладу вчена розуміє сукупність знань, умінь, навичок, а також комплекс особистісних якостей, які забезпечують ефективність моніторингу різних сторін педагогічного процесу або виховних систем. Автор акцентує увагу на тому, що до спеціальних знань, які необхідні педагогу для здійснення моніторингу, слід віднести: знання сутності моніторингу, його видів, особливостей педагогічного моніторингу, принципів, методів, форм і засобів його здійснення; знання технології організації моніторингу [5].

Конструктивним у контексті нашого дослідження є запропонований А. Денисенко комплекс умінь, якими має володіти педагог задля успішного здійснення моніторингу: цілевизначення – ставити мету моніторингових заходів на кожному його етапі засвоєння освітнього модуля відповідно до результатів попередньої роботи та перспектив на майбутню діяльність; мотиваційно-стимулювальними, тобто вміння діагностувати характерні ознаки інтересів, потреб і мотивів діяльності студентів, їхніх домагань; створювати і підтримувати активне позитивне ставлення студентів (як кожного зокрема, так і групи) до діяльності, застосовуючи різні методи та засоби активізації мотивації (як внутрішньої, так і зовнішньої); сприяти розвитку та підтримувати внутрішні потреби студентів у самоаналізі, самопізнанні, саморозвитку, саморегуляції та самовдосконаленні; планування – підбирати і розподіляти за етапами моніторингу дії; найбільш ефективні форми, методи і засоби моніторингової діяльності; конструктивні – застосовувати моніторинговий інструментарій, урізноманітнювати використання різних форм, методів і засобів в організації спільної

студентсько-викладацької діяльності задля досягнення визначеної мети та вирішення завдань моніторингу; дослідницькі – висувати наукові припущення, проводити педагогічне спостереження, експеримент, аналізувати отримані дані; контрольно-корекційні – контролювати, аналізувати і оцінювати власну діяльність з організації моніторингу, діагностувати її результативність; за необхідності - корегувати педагогічну діяльність; комунікативні – вміння налагоджувати партнерські, суб'єкт-суб'єктні відносини зі студентами, які найбільш сприяли б реалізації цілей і завдань моніторингу (такі взаємини мають бути педагогічно доцільними, як у формальній, так і неформальній обстановці); діагностувати комунікативні якості студентів і враховувати їх у процесі педагогічного моніторингу; створювати в групі доброзичливу, сприятливу атмосферу, встановлювати доброзичливі стосунки між колегами і студентами; рефлексивно-аналітичні – аналізувати результати моніторингу, оцінювати за цими результатами рівень якості та продуктивності освітньої системи; виявляти причини утруднень (власних і студентів), що склалися в процесі професійної діяльності та її моніторингу, помилок і можливих шляхів їх запобігання і подолання; робити висновки за результатами аналізу і використовувати їх під час планування подальшої діяльності [5, С.77].

Практика педагогічної діяльності доводить, що жодні інноваційні педагогічні технології та технічні засоби не допоможуть педагогу на високому рівні виконувати свої професійні обов'язки, ефективно організовувати свою професійну діяльність, якщо він сам професійно і особисто до неї не підготовлений. Тому компетентність суб'єктів моніторингової діяльності передбачає формування у них готовності до проведення моніторингу.

У загально психологічній теорії Д. Узнадзе [12] обґрунтовано, що будь-якій діяльності неодмінно передуює установка, тобто готовність людини виконувати певну роботу, що виникає в процесі врівноважування стосунків між індивідом та середовищем й зумовлюється попереднім досвідом [11].

О. Мороз у структурі готовності до педагогічної діяльності, а отже й до моніторингу освітнього процесу, виділяє такі складники: психологічну готовність, теоретичну підготовленість, практичну готовність, світогляд та загальну культуру педагога, необхідний рівень розвитку педагогічних здібностей, професійно-педагогічну спрямованість особистості педагога [8].

На основі проведеного аналізу нами під компетентністю суб'єктів моніторингової діяльності розуміється їх глибока професійна обізнаність і знання теоретичних основ моніторингу, здатність проводити моніторингову діяльність, аналізувати її результати та здійснювати їх коригування з метою виведення організації освітньої діяльності на якісно новий рівень, що власне й трансформується у досвід моніторингової діяльності.

Нами встановлено, що моніторингова компетентність суб'єктів освітнього процесу включає:

- 1) спеціальні знання і вміння;
- 2) особистісні якості, які є визначальними для успішності здійснення моніторингу.

Так, до спеціальних знань, необхідних суб'єктам моніторингової діяльності, нами віднесено розуміння сутності поняття моніторингу, його видів та етапів проведення; чітке визначення мети і завдань моніторингу, знання методів проведення моніторингу та творче їх застосування на практиці, знання змістово-процесуального аспекту моніторингу, знання звітності про результати моніторингу тощо.

Ураховуючи ідеї В. Монахова нами визначено такі групи умінь для проведення моніторингової діяльності: інформаційні (уміння сприймати, збирати та відбирати інформацію, систематизувати, аналізувати, структурувати, узагальнювати, оцінювати, адаптувати, візуалізувати, вербалізувати, трансформувати та транслювати тощо); діагностичні (уміння проводити процедури діагностування, обробки його результатів тощо); прогностичні (уміння цілепокладання, передбачення кінцевого результату, інтуїтивне прогнозування процесу, формулювання гіпотези, цілей, завдань, виявлення закономірностей,

а також умов, пошуку резервів, коригування тощо); проектувальні (уміння цілепокладання, створення умов, планування, проектування, конструювання, моделювання, структурування, технологізації тощо); аксіологічні (уміння вибору об'єкта та форми контролю, відбір параметрів, співставлення результатів з нормами, самоорганізація, саморегуляція тощо); креативні (уміння уяви, схематизації, типізації, акцентування, гіперболізації, передбачення, реконструювання, модернізації тощо); інтелектуальні (уміння систематизації, узагальнення, аналізу, синтезу, класифікації, абстрагування, усвідомлення, виокремлення загального, одиничного, цілепокладання, рефлексії); дослідницькі (уміння знайти та актуалізувати проблему, формулювати цілі, завдання, предмет, об'єкт і гіпотезу, засвоїти та планувати методи дослідження, провести спостереження, експеримент, обробити результати дослідження, сформулювати висновки тощо); комунікативні (уміння встановити контакти, обмінятися інформацією, вербальне та невербальне спілкування, уміти будувати взаємодію тощо); управлінські (уміння організувати управління, мотивувати, цілепокладати, інформувати, організувати, контролювати, корегувати, відслідковувати діяльність) [9].

Серед особистісних якостей, необхідних суб'єктам моніторингової діяльності, нами виділено: здатність чітко організувати і планувати свою моніторингову діяльність, відповідальність, самостійність, ініціативність, творчість, здатність освоювати і використовувати нові методи дослідження, комунікативні та організаторські уміння тощо.

Аналіз праць учених свідчить, що актуальною проблемою оцінки педагогічного процесу чи педагогічного явища сьогодні вважається грамотна та цільовідповідна розробка критеріїв, показників і рівнів їх розвитку[2].

Важливою умовою успішної моніторингової діяльності є забезпечення її суб'єктів змістово-процесуальним інструментарієм та інформаційно-методичним оснащенням. Аналіз дисертаційних робіт [2; 5] засвідчив, що під науково-методичним інструментарієм моніторингу вченими розуміються засоби, необхідні для здійснення моніторингової діяльності (методологія, сукупність конкретних параметрів, які будуть відстежуватися, система критеріїв та показників для оцінки вимірюваних параметрів; методики вимірювань) [5, С.90]. Відтак, можемо зробити висновок, що інструментарій моніторингу визначається з урахуванням мети, завдань, напрямів та критеріїв оцінювання освітнього процесу суб'єктами його організації у закладах освіти. Тому, здійснення моніторингу потребує визначення його загальних напрямів та конкретних параметрів, які будуть відстежуватися, обґрунтування критеріїв та показників (змістового інструментарію), розробку методів і засобів вимірювань (процесуального інструментарію).

Важливим у проведенні моніторингу є системний аналіз суб'єктами моніторингової діяльності його результатів, їх оцінка та коригування організації освітнього процесу задля його оптимізації. Об'єктивна оцінка результатів моніторингу забезпечує коригування організації освітнього процесу, що, в свою чергу, сприяє підвищенню компетентності суб'єктів моніторингу, особистісному зростанню студентів і викладачів, а також пошуку нових змісту, форм і методів організації навчання та виховання з подальшим їх утіленням у модифікованій системі організації освітньої діяльності в тому чи іншому закладі.

Висновок з дослідження і перспективи подальших розвідок. Таким чином, нами було визначено умови підготовки майбутніх педагогів до ефективної моніторингової діяльності: 1) оволодіння досвідом моніторингової діяльності; 2) забезпечення суб'єктів моніторингової діяльності змістово-процесуальним інструментарієм та інформаційно-методичним оснащенням; 3) системний аналіз суб'єктами моніторингової діяльності результатів моніторингу, оцінка та коригування організації освітнього процесу задля його оптимізації.

З метою реалізації визначених умов нами була розроблена програма постійно діючого навчально-методичного семінару «Формування моніторингової компетентності викладачів і студентів» та спецкурсу «Моніторинг організації виховної роботи», а також відповідне методичне забезпечення моніторингу у вищому навчальному закладі [6].

Подальшого вивчення потребують інноваційні методи моніторингової діяльності у

вищій школі та методичні аспекти організації моніторингу як засобу оптимізації навчально-виховного процесу у закладах освіти.

Джерела та література

1. Алексюк А.М. Педагогіка вищої школи України. Історія. Теорія: підручник / А.М.Алексюк. – К.: Либідь, 1998. – 560 с.
2. Байдацька Н. М. Параметри, показники й рівні ефективності моніторингу якості навчальних досягнень студентів / Н. М. Байдацька // Освіта Донбасу. – 2006. – № 3/4. – С. 18–23.
3. Горішний З. Сформувавши потребу активної діяльності. Прогнозування ефективності навчально-виховного процесу / З. Горішний // Управління освітою. – 2007. – № 3. – С. 14–21.
4. Державна національна програма “Освіта” (“Україна XXI століття”). – К.: Райдуга, 1994. – 61 с.
5. Денисенко А. О. Організація моніторингу виховної системи вищих педагогічних навчальних закладів : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Денисенко Анжела Олегівна ; Харків. нац. пед. ун-т імені Г.С.Сковороди. – Харків, 2008. – 220 с.
6. Дурманенко О. Л. Критерії та показники визначення рівня моніторингу організації виховної роботи у вищому навчальному закладі / О. Л. Дурманенко // Наукові праці Вищого навчального закладу «Донецький національний технічний університет». – Донецьк, 2013. – № 2. – С. 158–163.
7. Зязюн І.А. Процеси модернізації сучасної педагогічної освіти в Україні / І.А. Зязюн // Професійна освіта: педагогіка і психологія: польсько-український журнал / за ред. Т. Левовацького, І. Вільш, І. Зязюна, Н. Ничкало. – Ченстохова – Київ: АЖД, 2006. – VIII. – С. 105–115.
8. Мороз О. Г. Викладач вищої школи: психолого-педагогічні основи підготовки : навч. посіб. / О. Г. Мороз, О. С. Падалка, В. І. Юрченко ; за заг. ред. О. Г. Мороза. – Київ : НПУ, 2006. – 208 с.
9. Монахов В. М. Педагогическое проектирование – современный инструментальный дидактических исследований / В. М. Монахов // Школьные технологии. – 2001. – № 5. – С. 14–19.
10. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року : Указ Президента України від 25 черв. 2013 р. № 344/2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [www/zakon.rada.gov.ua](http://www.zakon.rada.gov.ua) . – Назва з екрану.
11. Пашченко С. Ю. Підготовка соціальних педагогів до організації освітньо-дозвілєвої діяльності учнівської молоді : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Пашченко С. Ю. ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – Київ, 2000. – 19 с.
12. Узнадзе Д. Общая психология / Д. Н. Узнадзе. – Санкт-Петербург : Питер, 2004. – 413 с.

References

1. Aleksyuk A.M. Pedagogika vyshchoyi shkoly Ukrayiny. Istoriya. Teoriya: pidruchnyk / A.M.Aleksyuk. – K.: Lybid', 1998. – 560 s.
2. Baydats'ka N. M. Parametry, pokaznyky y rivni efektyvnosti monitorynhu yakosti navchal'nykh dosyahnen' studentiv / N. M. Baydats'ka // Osvita Donbasu. – 2006. – # 3/4. – S. 18–23.
3. Horishniy Z. Sformuvaty potrebu aktyvnoyi diyal'nosti. Prohnozuvannya efektyvnosti navchal'no-vykhovnoho protsesu / Z. Horishniy // Upravlinnya osvityou. – 2007. – # 3. – S. 14–21.
4. Derzhavna natsional'na prohrama “Osvita” (“Ukrayina KhKhI stolittya”). – K.: Rayduha, 1994. – 61 s.
5. Denysenko A. O. Orhanizatsiya monitorynhu vykhovnoyi systemy vyshchyykh pedahohichnykh navchal'nykh zakladiv : dys. ... kand. ped. nauk : 13.00.01 / Denysenko Anzhela Olehivna ; Kharkiv. nats. ped. un-t imeni H.S.Skovorody. – Kharkiv, 2008. – 220 s.
6. Durmanenko O. L. Kryteriyi ta pokaznyky vyznachennya rivnya monitorynhu orhanizatsiyi vykhovnoyi roboty u vyshchomu navchal'nomu zakladi / O. L. Durmanenko // Naukovi pratsi Vyshchoho navchal'noho zakladu «Donets'kyu natsional'nyy tekhnichnyy universytet». Donets'k, 2013. # 2. – S. 158–163.
7. Zyazyun I.A. Protsey modernizatsiyi suchasnoyi pedahohichnoyi osvity v Ukrayini / I.A. Zyazyun // Profesiyna osvita: pedahohika i psykholohiya: pol's'ko-ukrayinsk'yy zhurnal / za red. T. Levovats'koho, I. Vil'sh, I. Zyazyuna, N. Nychkalo. – Chenstokhova – Kyiv: AJD, 2006. – VIII. – S. 105–115.
8. Moroz O. H. Vykladach vyshchoyi shkoly: psykholoho-pedahohichni osnovy pidhotovky : navch. posib. / O. H. Moroz, O. S. Padalka, V. I. Yurchenko ; za zah. red. O. H. Moroz. – Kyiv : NPU, 2006. – 208 s.
9. Monakhov V. M. Pedahohicheskoe proektyrovanye – sovremennyy ynstrumentaryy dydaktycheskykh yssledovanyy / V. M. Monakhov // Shkol'nyye tekhnolohyy. – 2001. – # 5. – S. 14–19.
10. Natsional'na stratehiya rozvytku osvity v Ukrayini na period do 2021 roku : Ukaz Prezydenta Ukrayiny vid 25 cherv. 2013 r. # 344/2013 [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu : www/zakon.rada.gov.ua . – Nazva z ekranu.
11. Pashchenko S. Yu. Pidhotovka sotsial'nykh pedahohiv do orhanizatsiyi osvitn'o-dozvillyevoyi diyal'nosti uchniv's'koyi molodi : avtoref. dys. ... kand. ped. nauk : 13.00.04 / Pashchenko S. Yu. ; Nats. ped. un-t im. M. P. Drahomanova. – Kyiv, 2000. – 19 s.
12. Uznadze D. Obshchaya psykholohyya / D. N. Uznadze. – Sankt-Peterburh : Pyter, 2004. – 413 s.

Оксана Дурманенко. ПОДГОТОВКА БУДУЩИХ ПЕДАГОГОВ К МОНИТОРИНГОВОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ. В статье раскрывается роль мониторинга в профессиональной деятельности,

анализируются теоретические основы мониторинговой деятельности будущего специалиста, определяются особенности мониторинговой деятельности педагогов в профессиональной деятельности.

Определяется понятие мониторинговой компетентности преподавателей высшей школы как субъектов мониторинга; определяются задачи формирования психологической готовности будущих педагогов к мониторинговой деятельности; анализируются мониторинговые умения субъектов мониторинга.

Обосновываются условия эффективной подготовки будущих педагогов к мониторинговой деятельности: овладение опытом мониторинговой деятельности; обеспечения субъектов мониторинговой деятельности содержательно-процессуальным инструментарием и информационно-методическим оснащением; системный анализ субъектами мониторинговой деятельности результатов мониторинга, оценка и корректировка результатов для их оптимизации.

Предложена программа постоянно действующего учебно-методического семинара «Формирование мониторинговой компетентности преподавателей и студентов», цель которого - развитие у субъектов мониторинговой деятельности готовности к осуществлению мониторинга, повышение уровня их мониторинговой компетентности, активизация самообразовательной деятельности.

Ключевые слова: мониторинг, субъект мониторинга, мониторинговая деятельность педагога, мониторинговая компетентность, готовность к мониторинговой деятельности, мониторинговые умения.

Oksana Durmanenko. THE TRAINING OF THE FUTURE PEDAGOGUES IN THE MONITORING ACTIVITIES. The article reveals the role of the monitoring in the professional activity of the teacher. The theoretical bases of the future specialist's monitoring activity are analyzed, the peculiarities of monitoring activity of teachers in their professional activity are determined.

The concept of the monitoring competence of high school teachers as subjects of monitoring is determined; the problems of the formation of future teachers' psychological readiness for monitoring activities are outlined; monitoring skills of monitoring subjects are analyzed.

The conditions of effective preparation of future teachers for monitoring activity are determined: mastering the experience of monitoring activity; providing the monitoring activity subjects with content-procedural toolkit and informational and methodical equipment; the system analysis of the results of monitoring by the subjects of this activity; the evaluation and correction of the results for their optimization.

The program of the permanent educational-methodical seminar "Formation of the monitoring competence of teachers and students" is offered, which purpose is the development in the monitoring activity subjects the readiness for monitoring, the raising of their level of monitoring competence, the activation of their self-educational activities.

Key words: monitoring, subject of monitoring, monitoring activity of the teacher, the monitoring competence, the readiness for the monitoring activity, monitoring skills.

Стаття надійшла до редколегії 07.12.2017р.

УДК 378.147.091.33-051:33

Юлія Кліна

Національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова (Київ)

ПРАКТИКА ЯК СКЛАДОВА ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті розкрито особливості підготовки майбутніх економістів до професійної діяльності та умови організації їх практичної підготовки. Доводиться, що практична підготовка майбутніх економістів є вагомою складовою навчального процесу.

Практика залишається широким полем перевірки теоретичних знань, накопичених студентами у ВНЗ та становить собою підґрунтя для поглибленого засвоєння проблем, що мають місце у відповідній сфері.

Охарактеризовано складові формування конкурентоспроможного фахівця на ринку праці. Під час проходження виробничої практики студент має можливість перевірити свій професіоналізм, вивчити реальні ситуації; перевірити знання, отримані під час навчання; самостійно приймати рішення, обґрунтовуючи їх доцільність перед керівником практики. Майбутній фахівець навчається субординації, роботі в колективі, отримує навички професійного спілкування.

Ключові слова: професійна підготовка, професійна освіта, майбутній економіст, професійна діяльність, практична підготовка, професійна компетенція, виробнича практика.

Постановка проблеми у загальному вигляді та зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями Одним з найважливіших завдань сучасного суспільства є